

Виолета П. Јовановић
Универзитет у Крагујевцу
Факултет педагошких наука у Јагодини
Катедра за филолошке науке

УДК 821.163.41.09-32(082.2)(049.32)
Прегледни рад
Примљен: 27. фебруара 2017.
Прихваћен: 24. априла 2017.

АНТОЛОГИЈА САВРЕМЕНЕ СРПСКЕ ПРИПОВЕТКЕ

Приредио проф. др Тиодор Росић, Прима, Горњи Милановац, 2017, 144 стр.

Антиологија савремене српске приповетке одраз је срећно удружених стручних, научних и стваралачких компетенција њеног приређивача проф. др Тиодора Росића. Професор *Методике настава српског језика и књижевности* на Факултету педагошких наука у Јагодини, угледни и признати српски писац, књижевни критичар, полемичар, приређивач и уредник капиталних издања водећих издавачких кућа, али и драгоцених серијала школских лектира, дао је пуну меру својих многоструких умења избором и уређивањем књиге *Антиологија савремене српске приповетке*.

Антиологија савремене српске приповетке примарно је намењена ученицима осмог разреда основне школе, представља део њихове домаће лектире и једна је у низу књига из шире заснованог серијала под јединственим називом *Методички обрађена лектира*. Њена пригодна намена пред састављача је поставила читав низ посебних захтева као што су рецепцијске предиспозиције условљене узрастом ученика, њиховим претходним знањима и читалачким искуствима, али и незаобилазна васпитно-образовна очекивања примерена наставној пракси. Примеривши свој избор наведеним захтевима, састављач *Антиологије* се истовремено потпуно доследно руководио иманентним књижевноестетским критеријумима у селектовању прича, што је овај захват учинило изузетно сложеним и комплексним.

Оно што се намеће као важна димензија књиге јесте њена јасна концепција успостављена на основу унапред одређених критеријума који су педантно реализовани у делу. Аутор најпре одређује шта се у овом избору подразумева под савременом приповетком дефинишући дијахронијску вертикалу која ће чинити корпус. Пружајући предност унутартекстуалним и поетичким критеријумима у односу на ванкњижевне, успостављене према друштвено-историјским околностима, демаркациону линију повлачи првим делом Антонија Исаковића, запажајући да приповетке *Велике деце* (1953) својом „поетиком наговештаја, скепсе, сумње и елиптичним исказом, пред-

ствалају радикалну новину у савременој српској приповедачкој уметности” (Росић 2017: 7).

Други важан, у Предговору јасно експлициран, а у *Анџолоџији* доследно спроведен, јесте, како смо већ навели, књижевноестетски критеријум у избору прича коме се даје предност пред књижевноисторијским. Антологичар наглашава да „овај антологијски избор приповедака није прављен да се прикажу преломна места у развоју српске приповедачке прозе након Другог светског рата, већ да се представе највреднија дела тог жанра примерена ученицима осмог разреда основне школе, велики стилско-језички домети савремене српске приповетке, њена лепота, иновативност, тематско-мотивска разгранатост” (Росић 2017: 8). Доследно примењујући управо ове критеријуме, Тиодор Росић ученицима осмог разреда основне школе, али и свим књижевним сладокусцима, приређује низ најлепших прича најбољих српских приповедача друге половине 20. века и првих деценија 21. века осведочавајући управо тематско-мотивско богатство, али можда и важније од тога богатство приповедачких поетика које се крећу од „умерено традиционалног исказа и обнове неправедно запостављене прошлости, неомодернистичке приповетке, авангардне и постмодернистичке” (Росић 2017: 9). Тако *Анџолоџија*, иако на сведеном корпусу, пружа младој читалачкој публици поуздану слику самих врхова српске приповедачке књижевности која је, готово у стопу пратећи савремене европске и светске књижевне токове, задржала своју аутентичност и националну означеност.

Антологију, по речима самог приређивача, отварају приповетке писаца који су заокружили своје приповедачко дело попут Бранка Ћопића и његове „психолошки нијансиране приповетке ’Поход на мјесец’, преко мајстора елиптичног приповедања Антонија Исаковића, рационалне опсервације Александра Тишме, представника фантастичког приповедања Милорада Павића, фантазмагоричне гротеске Миодрага Булатовића, магичног неореализма Драгослава Михаиловића, документарно-историјске приче Светлане Велмар-Јанковић, модерне документарне деконструкције Данила Киша, књижевне мистификације Милисави Савића, сложене једноставности Моме Капора, књижевне поетизације Мирослава Јосића Вишњића, ироничног отклона Радована Белог Марковића, постмодернизма Давида Албахарија, до источнохерцеговачке митопоетике Радослава Братића, далматинско-загорске поетике Јована Радуловића и приповетке Александра Гаталице, представника оних најмлађих писаца васпитаваних на борхесовској лектури, а који се намећу провокативношћу свога дела” (Росић 2017: 8).

Збирка конципирана да примарно изазове естетску насладу и сама, својим естетским учинком, мотивише ученике за читање, слушање и доживљавање, промишљање и тумачење не само приповедака у овом избору већ и приповетке као жанра уопште, вероватно је једна од највећих користи коју ће у школској пракси произвести *Анџолоџија савремене српске приповетке* Тиодора Росића.

Анџолоџију примерену наставном раду чине и делови књиге који се односе на кратке, али поуздане белешке о писцима, затим прецизно наведени извори, као и речник мање познатих речи и израза. На самом крају, Росић у оквиру Разговора о прочитаним приповеткама даје скицу могућих интерпретативних захтева који могу да послуже као драгоцену помоћ у усмеравању истраживачке пажње ученика, али и наставника у фази припреме за интерпретацију овог дела у настави.

Анџолоџија савремене српске приповетке коју је приредио Тиодор Росић драгоцену је књига чији значај апсолутно задовољава, али и значајно превазилази школску намену, тако да је и широј читалачкој публици препоручујем са великим задовољством.